

Λόγος για το ψέμα (Αββάς Δωρόθεος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 26 Μαρτίου, 2018

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Θ´

Θέλω νά σᾶς θυμίσω, ἀδελφοί μου, λίγα γιά τό **ψέμα**. Γιατί δέν βλέπω νά πολυφροντίζετε νά κρατᾶτε τή γλώσσα σας καί γι´ αὐτό εὐκολα παρασυρόμαστε σέ λάθη. Βλέπετε, ἀδελφοί μου, ὅτι γιά κάθε πράγμα, ὅπως πάντα σᾶς λέω, παίζει ρόλο **ἡ συνήθεια** καί στό καλό καί στό κακό. Χρειάζεται λοιπόν μεγάλη προσοχή καί ἄγρυπνη φροντίδα, γιά νά μήν μᾶς ξεγελάει τό ψέμα. Γιατί **κανένας ἀπ´ αὐτούς πού λένε ψέματα δέν ἐνώθηκε μέ τό Θεό**. Τό ψέμα δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό Θεό. Γιατί εἶναι γραμμένο: «*Τό ψέμα πηγάζει ἀπό τόν πονηρό*». Καί σ´ ἄλλο σημεῖο ἔχει γραφεῖ ὅτι: «*Ὁ διάβολος εἶναι ψεύτης καί πατέρας τοῦ ψεύδους*» (Ἰωάν. Η´: 44). βλέπετε λέει τό διάβολο πατέρα τοῦ ψεύδους. Ἡ δέ **ἀλήθεια εἶναι ὁ Θεός**. Γιατί Αὐτός λέει: «*Ἐγώ εἶμαι ἡ ὁδός καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή*» (Ἰωάν. Δ´: 16). Καταλαβαίνετε λοιπόν **ἀπό Ποιόν χωριζόμαστε καί μέ ποιόν δενόμαστε μέ τό ψέμα**. Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι δενόμαστε μέ τό διάβολο. Ἄν πραγματικά θέλουμε νά σωθοῦμε, ἔχουμε ὑποχρέωση μέ ὅλη τή δύναμη καί μέ κάθε φροντίδα ν´ ἀγαπᾶμε τήν ἀλήθεια καί νά φυλαγόμαστε ἀπό κάθε εἶδους ψέμα, γιά νά μήν μᾶς χωρίσει ἀπό τήν ἀλήθεια καί τή ζωή.

Ἐπάρχουν δέ τρεῖς διαφορετικοί τρόποι γιά νά πεῖ κανεῖς ψέματα.

Ὁ ἕνας εἶναι τό νά πεῖ κανεῖς ψέματα **μέ τό νοῦ του**, ὁ ἄλλος τό νά πεῖ ψέματα **μέ λόγια** καί ὁ τρίτος τό νά πεῖ ψέματα **μέ ὀλοκληρῆ τή ζωή του**. Ἐκεῖνος πού **μέ τό νοῦ του** λέει: «Γιά μένα λένε». Καί ἄν σταματήσουν νά μιᾶνε, πάλι ὑποψιάζεται ὅτι σταμάτησαν γι´ αὐτόν. Ἄν τοῦ πεῖ κανεῖς μιά κουβέντα, ὑποψιάζεται ὅτι τήν εἶπε ἐπίτηδες γιά νά τόν στενοχωρήσει. Καί μ´ ἕνα λόγο, σέ κάθε πράγμα ἔτσι ὑποψιάζεται τόν ἀδελφό του, λέγοντας: «Γιά μένα τό ´ κανε αὐτό, γιά μένα τό ´ πε ἐκεῖνο. Γι´ αὐτό τό λόγο ἔκανε τοῦτο τό πράγμα».

Αὐτός εἶναι πού μέ τό νοῦ του λέει ψέματα. Γιατί δέν λέει τίποτα ἀληθινό, ἀλλά ὅλα εἶναι βασισμένα στίς **ὑποψίες**. Ἀπ´ αὐτό τό λόγο λοιπόν γενιοῦνται περιέργειες, καταλαλιές, κρυφακούσματα, διαμάχες, κατακρίσεις. Τυχαίνει καμιά φορά νά ὑποψιαστεῖ κάποιος κάτι καί τά πράγματα ν´ ἀποδείξουν ὅτι ἦταν ἀληθινό. Καί γι´ αὐτό ἀκριβῶς ἰσχυρίζεται ὅτι, ἐπειδή θέλει νά διορθώσει τόν ἑαυτόν του, πάντοτε κινεῖται μέ καχυποψία καί περιέργεια, κάνοντας τήν ἀκόλουθη σκέψη:

«Ἄν μιλάει κανεῖς ἐναντίον μου κι ἐγώ τόν ἀκούσω, θά καταλάβω ποιό εἶναι τό σφάλμα πού μέ κατηγορεῖ καί θά διορθωθῶ».

Πρώτα – πρώτα λοιπόν, αυτή ή **προκατάληψη** πού δέχεται στην ψυχή του είναι έργο του πονηρού. Γιατί άρχισε με τό ψέμα, δηλαδή, χωρίς νά ξέρει υποψιάστηκε αυτό πού δέν ήξερε. Πώς μπορεί λοιπόν κακό δέντρο νά κάνει καλούς καρπούς; Άν όμως θέλει νά διορθωθεί έντελώς, όταν του πει ο αδελφός: «Μήν τό κάνεις αυτό» ή «γιατί τό έκανες εκείνο;» νά μήν ταραχθει, αλλά νά βάλει μετάνοια και νά τόν εύχαριστήσει και τότε θά διορθωθεί. Και αν δει ο Θεός ότι είναι τέτοια ή πρόθεσή του, δέν θά τόν αφήσει ποτέ νά πλανηθει, αλλά όπως οπωσδήποτε θά του στείλει τόν κατάλληλο άνθρωπο για νά τόν διορθώσει. Τό νά πει όμως ότι:

«Έπειδή θέλω νά διωρθωθώ, πιστεύω στις υποψίες μου και κατά συνέπεια, συνηθίζω νά κρυφακούω και νά περιεργάζομαι», αυτό είναι μία σκέψη πού του τή βάζει και τή δημιουργεί ο διάβολος, θέλοντας νά τόν καταστρέψει.

Όταν κάποτε βρισκόμουν στο κοινόβιο, είχα τόν πειρασμό νά προσπαθώ νά συμπεράνω τήν έσωτερική κατάσταση κάποιου από τις κινήσεις του. Μου συνέβη λοιπόν ένα σχετικό γεγονός. Μιά φορά, καθώς στεκόμουν, προσπερνάει μία γυναίκα πού βάσταζε ένα σταμνί νερό, και δέν κατάλαβα πως παρασύρθηκα και πρόσεχα τά μάτια της. Άμέσως τότε μου γεννήθηκε ο λογισμός ότι ήταν πόρνη. Μόλις λοιπόν μου είπε αυτό ο λογισμός, πολύ στενοχωρήθηκα και τό ανέφερα στο Γέροντα, τόν Άββά Ίωάννη, μ' αυτόν τόν τρόπο:

«Γέροντα, αν χωρίς νά θέλω δώ μία κίνηση κάποιου και συμπεράνω με τό λογισμό τήν κατάσταση πού βρίσκεται, τί πρέπει νά κάνω;»

Και μου απάντησε ο Γέροντας κατ' αυτόν τόν τρόπο:

«Τί λοιπόν, δέν συμβαίνει πολλές φορές νά έχει κανείς κάποιο φυσικό ελάττωμα και μέ πολύ άγώνα νά τό ξεπεράσει; Δέν μπορείς απ' αυτό νά καταλάβεις τήν κατάστασή του. Ποτέ λοιπόν νά μήν πιστεύεις στις υποψίες σου, γιατί στραβός οδηγός και τά ίσια τά κάνει στραβά. Οί υποψίες είναι ψεύτικες και βλάπτουν».

Άπό τότε και αν ακόμα μου έλεγε ο λογισμός για τόν ήλιο ότι είναι ήλιος, ή για τό σκοτάδι ότι είναι σκοτάδι, δέν τό πίστευα. Έπειδή δέν υπάρχει τίποτα βαρύτερο από τις υποψίες. Είναι τόσο πολύ βλαβερές, γιατί μένουν πολύ καιρό μέσα μας και αρχίζουν νά μᾶς πείθουν νά νομίζουμε ότι βλέπουμε καθαρά, πράγματα πού ούτε υπάρχουν ούτε έχουν γίνει.

...

Και άλλα παρόμοια σε διάφορες περιστάσεις μᾶς είπαν οι Πατέρες για νά μᾶς προφυλάξουν από τό κακό πού φέρνουν οι υποψίες. Άς φροντίσουμε λοιπόν, αδελφοί μου, μέ όλες μας τις δυνάμεις **νά μήν δίνουμε εμπιστοσύνη ποτέ στις υποψίες μας**. Τίποτα δέν απομακρύνει τόσο πολύ τόν άνθρωπο από τό νά παρακολουθει και νά έλέγχει τις άμαρτίες του, και τίποτα δέν τόν κάνει τόσο πολύ ν' ασχολείται μ' όσα δέν τόν άφορούν όσο αυτές. Απ' αυτό τό πάθος δέν μπορεί νά προκύψει τίποτα καλό, απ' αυτό συμβαίνουν μυριάδες ταραχές, μυριάδες στενοχώριες, απ' αυτό ποτέ

δέν βρίσκει καιρό ο άνθρωπος ν' αποκτήσει τό φόβο τοῦ Θεοῦ. Λοιπόν κι ἂν ἀκόμη ἡ δική μας ἢ κακία σπείρει ὑποψίες στὴν ψυχὴ μας, ἀμέσως ἄς τίς μετατρέψουμε σέ καλές σκέψεις καὶ τότε δέν θά μᾶς βλάπτουν. Γιατί **εἶναι καταστρεπτικές οἱ ὑποψίες καὶ δέν ἀφήνουν τὴν ψυχὴ ποτέ νά βρεῖ τὴν εἰρήνη της**. Νά, αὐτό ἀκριβῶς εἶναι τό ψέμα πού ζοῦμε μέ τό μυαλό μας.

Ἐκεῖνος δέ πού ψεύδεται **μέ λόγια** εἶναι αὐτός πού, ὅταν, ἄς ὑποθέσουμε, βαριέται νά σηκωθεῖ γιὰ τὴν ἀγρυπνία, δέν λέει: «Συγχώρεσέ με, γιατί βαρέθηκα νά σηκωθῶ», ἀλλά λέει: «Εἶχα πυρετό, ἤμουνα ζαλιζμένος, δέν μπορούσα νά σηκωθῶ, δέν εἶχα κουράγιο».

Καὶ λέει δέκα λόγια ψεύτικα, γιὰ νά μὴν βάλει μιά μετάνοια καὶ ταπεινωθεῖ. **Ἄν ὅμως κάποιος τὸν κατηγορήσει γιὰ κάτι, προσπαθεῖ ἐπίμονα μέ τίς ἀντιρρήσεις του καὶ τίς ψευτοευγένειές του νά ἀνασκευάσει τὴν κατηγορία μόνο καὶ μόνο γιατί δέν τὴν σηκώνει**. Παρόμοια συμβαίνει, ἂν τύχει καὶ λογομαχήσει μέ τὸν ἀδελφό του. Δέν σταματᾷ τότε νά δικαιολογεῖται καὶ νά λέει: «Ἐσύ ὅμως εἶπες, ἐσύ ἔκανες, ἐγὼ δέν εἶπα, ἐκεῖνος εἶπε, αὐτό, ἐκεῖνο», μόνο καὶ μόνο γιὰ νά μὴν ταπεινωθεῖ.

Πάλι, ἂν ἐπιθυμήσει κάποιο πράγμα, δέν ἀνέχεται νά πεῖ: «Ἐπιθυμῶ αὐτό», ἀλλά γυροφέρνει τὰ λόγια του λέγοντας: «Ἐποφέρω ἀπ' αὐτό, καὶ χρειάζομαι ἐκεῖνο» ἢ «μοῦ εἶπαν νά κάνω αὐτό», καὶ λέει τόσα ψέματα μέχρι νά πραγματοποιήσει τὴν ἐπιθυμία του.

Γιατί **κάθε ἁμαρτία γίνεται ἢ ἀπό φιληδονία ἢ ἀπό φιλαργυρία ἢ ἀπό φιλοδοξία**. Παρόμοια καὶ τό ψέμα, γι' αὐτούς τούς τρεῖς λόγους λέγεται. Ἦ γιὰ νά μὴν κατηγορηθεῖ κανεὶς καὶ ταπεινωθεῖ ἢ γιὰ νά μὴν κάνει κάποιο θέλημα ἢ γιὰ νά κερδίσει κάτι. Καὶ δέν σταματᾷ αὐτός πού ψεύδεται ἀπό τό νά γυροφέρνει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ νά μηχανεύεται πάντοτε τί νά πεῖ μέχρι νά καταφέρει τό σκοπὸ του. Αὐτός ποτέ δέν γίνεται πιστευτός, ἀλλά καὶ ἂν ἀκόμα πεῖ κάτι ἀληθινό, κανεὶς δέν μπορεῖ νά τό πιστέψει, ἀλλά καὶ γιὰ τὴν ἀλήθεια πού λέει, ἀμφιβάλλουν οἱ ἄλλοι.

...

Νά λοιπόν, εἶπαμε ποιός εἶναι αὐτός πού ψεύδεται «κατὰ διάνοιαν» καὶ ποιός εἶναι αὐτός πού ψεύδεται μέ λόγια. Θέλουμε ὅμως ν' ἀναφέρουμε καὶ ποιός εἶναι αὐτός πού **ψεύδεται καὶ μ' αὐτὴ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του**.

Ἐκεῖνος πού ψεύδεται μέ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του, εἶναι αὐτός πού, ἐνῶ εἶναι ἄσωτος, προσποιεῖται ὅτι ἔχει ἐγκράτεια, ἢ εἶναι πλεονέκτης καὶ μιλάει γιὰ ἐλεημοσύνη καὶ ἐπαινεῖ τὴ συμπάθεια ἢ εἶναι ὑπερήφανος καὶ θαυμάζει τὴν ταπεινοφροσύνη. Καὶ τὴ θαυμάζει ὄχι βέβαια γιατί θέλει νά ἐπαινεσει τὴν ἀρετὴ. Γιατί, ἂν τό ἔλεγε μ' αὐτό

τό σκοπό, πρώτα - πρώτα θά όμολογοῦσε μέ ταπεινώση τήν άσθένειά του λέγοντας: «Άλλοίμονο σέ μένα τόν άθλιο, γιατί δέν έχω κάνει τίποτα καλό στη ζωή μου».

Καί άφοῦ πρώτα θά όμολογοῦσε τήν άδυναμία του, τότε θά έπρεπε νά θαύμαζε καί νά έπαινοῦσε τήν άρετή. Άλλά έγκωμιάζει τήν άρετή, χωρίς νά έχει κύριο σκοπό ν' άποφύγει νά σκανδαλίσει τούς άλλους. Γιατί σ' αὐτή τήν περίπτωση, θά έλεγε: «Έγώ βέβαια, εἶμαι άθλιος καί έμπαθής, γιατί νά σκανδαλίσω καί άλλου; Γιατί νά βλάψω καί άλλη ψυχή, καί νά φορτωθῆ καί άλλο βάρος;»

Μ' αὐτό τό λογισμό - καί αν ακόμα άμάρτανε - θά εἶχε πλησιάσει κάπως τό καλό. Γιατί εἶναι χαρακτηριστικό συμπάθειας νά φροντίζουμε τόν πλησίον. Άλλ' αὐτός δέν θαυμάζει γιά τούς λόγους πού άνέφερα τήν άρετή, αλλά καταπιάνεται καί μιλάει γι' αὐτήν καί τή θαυμάζει ἢ γιά νά σκεπάσει τήν άσχήμια του - άφήνοντας νά έννοηθεῖ ότι δήθεν καί αὐτός έχει κάποια σχέση μ' αὐτήν - ἢ πολλές φορές γιά νά κάνει κακό καί νά παραπλανήσει τόν άδελφό του. Γιατί καμιά κακία, καμιά αίρεση, οὔτε καί αὐτός ό ίδιος ό διάβολος δέν μπορεῖ νά ξεγελάσει τόν ανθρωπο παρά μόνο αν τοῦ παρουσιαστεῖ σαν άρετή, όπως λέει ό Απόστολος: «Ό ίδιος ό διάβολος μεταμορφώνεται σέ φωτεινό άγγελο» (Β' Κορ. ια' : 14). Δέν εἶναι λοιπόν παράξενο αν καί οι ύπηρέτες του μεταμορφώνονται σέ ύπηρέτες κάθε άρετῆς.

Έτσι ακριβώς καί ό ψεύτης, εἶτε γιατί ντρέπεται καί φοβάται νά μήν ταπεινωθεῖ, εἶτε, όπως εἶπα, γιατί θέλει νά παρασύρει καί νά ξεγελάσει κάποιον, μιλάει γιά τίς άρετές, καί τίς παινεύει καί τίς θαυμάζει, σαν νά ' ναι δικές του καί νά τίς έχει ζήσει. Αὐτός εἶναι εκείνος πού ψεύδεται μέ όλόκληρη τή ζωή του. Αὐτός δέν εἶναι ανθρωπος άπλός, αλλά διπλοπρόσωπος. Άλλος εἶναι μέσα του καί διαφορετικός φαίνεται. Διπλή εἶναι καί έντελώς άξιοπεριφρόνητη όλόκληρη ἢ ζωή του.

Νά λοιπόν, εἶπαμε καί γιά τό ψέμα ότι προέρχεται από τό διάβολο. Μιλήσαμε καί γιά τήν αλήθεια, ότι ἢ αλήθεια εἶναι ό Θεός. Άς άποφύγουμε λοιπόν, άδελφοί μου, τό ψέμα γιά νά γλυτώσουμε από τή μερίδα τοῦ πονηροῦ, καί άς άγωνιστοῦμε ν' άποκτήσουμε τήν αλήθεια, γιά νά ένωθοῦμε μ' Αὐτόν πού εἶπε: «Έγώ εἶμαι ἢ αλήθεια» (Ίωάν. Ιδ' :6).

Ό Θεός νά μάς κάνει άξιους τῆς αλήθειάς Του.

[Άπό τό βιβλίο: «Άββᾶ Δωροθέου έργα άσκητικά» (ΕΠΙΣΤΟΛΗ Θ' σελ. 237), Έκδόσεις «ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ», Ίερά Μ. Τιμίου Προδρομού Καρέα]

(Πηγή ηλ. κειμένου: hristospanagia3.blogspot.gr)